

**Návrh tém dizertačných prác
v študijnom programe Predškolská a elementárna pedagogika
v študijnom odbore 38. Učiteľstvo a pedagogické vedy
pre prijímacie pohovory na doktorandské štúdium
v ak. roku 2026/2027**

Školiteľ: prof. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Priama výučba (DI) Siegfrieda Engelmana v primárnom vzdelávaní

Anotácia: Zámerom dizertačnej práce bude prostredníctvom výskumu v školskej praxi verifikovať model priamej výučby S. Engelmana zvyšujúcej efektívnosť učenia sa žiakov primárneho vzdelávania v SR.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka (anglický)

Školiteľ: prof. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Vedomosti verzus kompetencie – synergia alebo konkurencia vo vzdelávacích obsahoch a cieľoch primárneho vzdelávania

Anotácia: Je pasívne osvojovanie si informácií, faktov, poznatkov vnímané ako povrchné učenie a aktívne precvičovanie zručností ako hĺbkové učenie? Skutočne učenie sa naspamäť a poznatkový dril ničí žiacku motiváciu? Je uvedené v rozpore s myšlienkou školskej edukácie, kedy žiaci sú schopní samostatne pracovať a učiť sa riešiť problémy? Zámerom dizertačnej práce je nájsť odpovede na tieto a podobné otázky, analyzovať vzťah medzi vedomosťami, poznatkami a kompetenciami a nadstaviť optimálny vzťah na základe empirického skúmania vo vzťahu k učeniu sa žiakov.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka

Školiteľ: prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Prevencia rizikového používania digitálnych technológií žiakmi na prvom stupni vzdelávania

Anotácia (povinný údaj): Realizovanie efektívnej prevencie v základných školách je nevyhnutnosťou. Cieľom teoretickej časti dizertačnej práce bude analyzovať rizikové používanie digitálnych technológií žiakmi, vrátane rizík a možností AI. Osobitná pozornosť bude venovaná realizovaniu prevencie na prvom stupni vzdelávania na základe slovenských, českých i ďalších zahraničných prameňov, prezentovať tiež situáciu v zahraničí. Empirický výskum bude zameraný na zistenie problematického používania digitálnych technológií žiakmi mladšieho školského veku, doktorand/doktorandka navrhne súbor preventívnych aktivít (preventívny program), ktorý v praxi zrealizuje a následne vyhodnotí účinnosť.

Poznámka (povinný údaj): Interná aj externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: znalosť cudzieho jazyka, prax (najmä u externej formy štúdia)

Školiteľ: prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Súčasný stav, aktuálne problémy a možnosti školskej preventívnej práce na prvom stupni vzdelávania

Anotácia (povinný údaj): Škola je dominantný socializačný a výchovný činiteľ, zásadnú úlohu zohráva aj pri prevencii – nešpecifickej i špecifickej. Cieľom teoretickej časti dizertačnej práce bude analyzovať výskyt rizikového správania žiakov a realizovanie prevencie na prvom stupni vzdelávania na základe slovenských, českých i ďalších zahraničných prameňov, prezentovať tiež situáciu v zahraničí. Osobitná pozornosť bude venovaná súčasnému stavu

a aktuálnym problémom školskej preventívnej práce u žiakov prvého stupňa základných škôl, ako aj platnej legislatíve a dokumentom v Slovenskej republike. Empirický výskum bude zameraný na monitoring a analýzu súčasného stavu rizikového správania žiakov a realizovania prevencie rizikového správania na prvom stupni vzdelávania na Slovensku (metód a foriem, frekvencie preventívnych aktivít, realizátorov prevencie a pod.).

Poznámka (povinný údaj): Interná aj externá forma štúdia

Ďalšie požiadavky: znalosť cudzieho jazyka, prax (najmä u externej formy štúdia)

Školiteľ: doc. PaedDr. Robert Rozim, PhD.,

Navrhovaná téma č. 1: Zdravotne orientované pohybové programy, efektívny edukačný prostriedok na rozvoj motoriky žiakov mladšieho školského veku

Anotácia: Autor sa v teoretickej časti dizertačnej práce bude zameriavať na motoriku žiakov ktorá je integrovanou súčasťou štruktúry osobnosti a prispieva k jej formovaniu na všetkých úrovniach ontogenézy. Diagnostika pohybových schopností žiakov predstavuje nenahraditeľnú súčasť edukačného procesu v telesnej a športovej výchove. Môže mať významný vplyv na vzťah a motiváciu žiakov k pohybovej aktivite ako jeden z významných determinujúcich faktorov. Hlavný cieľom práce bude overenie zdravotne orientovaného pohybového programu ako prostriedku na rozvoj motorických schopností žiakov.

Ďalšie požiadavky: *Aktívna znalosť anglického jazyka*

Školiteľ: doc. PaedDr. Robert Rozim, PhD.,

Navrhovaná téma č. 2: Pohybové programy žiakov mladšieho školského veku z aspektu kompenzácie funkčných porúch pohybového aparátu

Anotácia: Dizertačná práca bude vychádzať zo súčasných potrieb spoločnosti, kde u žiakov pozorujeme skôr sedavý spôsob života, prepojený so všeobecným nezaujmom o vlastnú pohybovú aktivitu. Vďaka sedavému spôsobu života sa u žiakov vyskytujú funkčné poruchy pohybového aparátu. Zámerom práce bude vykonanie výskumného šetrenia u vybranej skupiny žiakov a cieleným cvičebným programom zlepšiť funkčný stav ich pohybovej sústavy na hodinách telesnej a športovej výchovy. Cieľom práce bude posúdiť úroveň funkčného stavu pohybového aparátu a následne posúdiť efekt cvičebného programu na sledované parametre funkčného stavu pohybového aparátu žiakov mladšieho školského veku.

Ďalšie požiadavky: *Aktívna znalosť anglického jazyka*

Školiteľ: doc. PaedDr. Eva Dolinská, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Integratívny prístup k interpretácii umeleckého textu v primárnom vzdelávaní

Anotácia: 21. storočie prináša mnohé zmeny a tieto nachádzajú svoj odraz aj v systéme výchovy a vzdelávania. Po ére rôznych alternatív (alternatívnych postupov vo vyučovaní, alternatívneho obsahu a foriem...) sa do popredia dostávajú otázky spojené s problematikou integrovaného vyučovania, integratívnych postupov vo vyučovaní, integrácia ako „novodobý“ fenomén vo výchovno-vzdelávacom procese. V umeleckej tvorbe je už po stáročia známy fenomén inšpirácie umením, pričom umelci – skladatelia, básnici a výtvarníci - sa inšpirujú nielen umením vlastného, ale aj iného umeleckého druhu. K vzájomným prepojeniam jednotlivých umení dochádza analogicky i v rovine percipientov, u ktorých môže vnímanie umeleckého diela stimulovať predstavy rôznych umeleckých druhov. Uvedené synkretizmy tvoria jednu zo súčastí polyestetickú výchovu. Integrovanie hudobného, výtvarného, literárneho, ale i tanečného a dramatického umenia, ako aj architektúry, histórie, či ďalších oblastí, skvalitňuje poznávanie a chápanie umení vo vzájomných súvislostiach, optimálne pôsobí na rozvoj edukanta z hľadiska

vnímania, myslenia, kreatívneho stvárňovania, estetického vkusu, konštruktívneho prístupu k umeniu a krásnu vôbec. Cieľom dizertačnej práce je zistiť súčasný stav využívania integratívneho prístupu k interpretácii umeleckého textu v primárnom vzdelávaní.

Školiteľ: doc. PhDr. PaedDr. Miroslav Gejdoš, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Rehoľné školstvo a jeho podiel na formovaní obsahu a cieľov primárneho (ľudového) vzdelávania na území Slovenska v 19. storočí.

Anotácia: Cieľom dizertačnej práce je analyzovať podiel rehoľných spoločností na formovaní obsahu, cieľov a pedagogických metód primárneho vzdelávania na území Slovenska v 19. storočí a zhodnotiť ich význam v kontexte uhorských školských reforiem, najmä po prijatí školského zákona z roku 1868.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka - nemecký

Školiteľ: doc. PhDr. PaedDr. Miroslav Gejdoš, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Osobnosť Mária Terézia Brunswicková – zakladateľka predškolskej výchovy v Uhorsku (implementácia jej myšlienok pre predškolskú a elementárnu pedagogiku)

Anotácia: Hlavnou úlohou a cieľom je spracovať – na základe dostupných historických prameňov (hlavne vplyv Samuela Wilderspina), čo najpodrobnejší obraz života M.T. Brunswickovej (M.T. Brunšvikovej), retrospektívny pohľad vzniku prvých inštitúcií, renesancia návratu k dejinám predškolského vzdelávania a následne implementovať jej myšlienky do súčasného predprimárneho a primárneho vzdelávania.

Ďalšie požiadavky: Znalosť nemeckého jazyka

Školiteľ: PaedDr. Miriam Uhrinová, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Potenciál a perspektívy outdoorovej edukácie v intenciách primárneho vzdelávania

Outdoorová edukácia je jedným z inovatívnych vzdelávacích prístupov v kontexte posilnenie zážitkového a skúsenostného učenia sa žiakov. Zámerom dizertačnej práce bude skúmať prínosy, možnosti a efektivitu outdoorovej edukácie v primárnom vzdelávaní so zreteľom na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov, ich environmentálneho povedomia, sociálnych zručností a so zreteľom na zlepšenie ich fyzického a psychického zdravia. Cieľom práce je identifikovať efektívne prístupy a stratégie integrácie outdoorových aktivít do vzdelávacieho obsahu primárneho vzdelávania, analyzovať ich vplyv na vzdelávacie výsledky a celkový rozvoj žiakov primárneho vzdelávania a skúmať výzvy spojené s implementáciou outdoorovej edukácie zo strany učiteľov, rodičov a mimoškolských vzdelávacích inštitúcií.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka (anglický)

Školiteľ: PaedDr. Miriam Uhrinová, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Súčasný stav a perspektívy implementácie outdoorových výtvarných aktivít v predprimárnom vzdelávaní v intenciách rozvoja kompetencií detí

Outdoorové výtvarné aktivity predstavujú inovatívny a prirodzene podnetný prístup v predprimárnom vzdelávaní, ktorý prepája výtvarné vyjadrovanie dieťaťa s bezprostredným kontaktom s vonkajším prostredím. Zámerom dizertačnej práce bude analyzovať súčasný stav, možnosti a perspektívy implementácie outdoorových výtvarných aktivít v materských školách so zreteľom na rozvoj kompetencií detí predškolského veku. Cieľom práce bude identifikovať a popísať efektívne edukačné prístupy a stratégie, prostredníctvom ktorých je možné outdoorové výtvarné aktivity systematicky integrovať do edukačného procesu predprimárneho vzdelávania. Súčasťou bude aj analýza prínosov týchto aktivít pre celostný

rozvoj dieťaťa, rozvoj jeho kompetencií, ako aj ich vplyv na kvalitu učenia sa prostredníctvom zážitku, objavovania a experimentovania s prírodnými materiálmi a priestorom. Na základe zistení navrhnúť a experimentálne verifikovať edukačné postupy na skvalitnenie outdoorovej výtvarnej edukácie. Dizertačná práca zároveň preskúma výzvy a bariéry implementácie outdoorových výtvarných aktivít z pohľadu učiteliek materských škôl, vedenia škôl a rodičov (napr. bezpečnosť, materiálno-technické podmienky, časové a organizačné možnosti, profesijné kompetencie pedagógov, postoje k riziku a k pobytu vonku). Ambíciou práce je formulovať odporúčania pre pedagogickú prax a prispieť k tvorbe udržateľných modelov outdoorových výtvarných aktivít, ktoré budú reflektovať potreby detí, podmienky materských škôl a aktuálne trendy v predprimárnej edukácii.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka (anglický)

Školiteľ : doc. PaedDr. Barbora Kováčová, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Komparatívna analýza priebehu zápisov do 1. ročníka základnej školy v kontexte školskej pripravenosti

Anotácia: Dizertačná práca sa zameriava na analýzu priebehu zápisov do prvých ročníkov základnej školy v Slovenskej republike, so zreteľom na ich schopnosť efektívne monitorovať školskú pripravenosť detí predškolského veku. Cieľom výskumu je identifikovať možnosti a limity aktuálneho priebehu zápisov vo vzťahu ku všetkým deťom bez rozdielu, a overiť, do akej miery sú zápisy schopné zachytiť dôležité indikátory školskej zrelosti. Metodologický rámec práce zahŕňa kvalitatívnu analýzu prostredníctvom systematického pozorovania priebehu zápisov, rozhovory s rodičmi, učiteľmi a odbornými pracovníkmi, ktorí sa na procese podieľajú. Komparácia prebieha medzi štátnymi, súkromnými a cirkevnými školami. Výsledkom práce je návrh súboru povinných a nepovinných indikátorov školskej pripravenosti, ktoré môžu slúžiť ako podklad pre zefektívnenie, optimalizáciu a inkluzívnosť procesu zápisu do 1. ročníka v budúcnosti.

Forma štúdia: denná/externá

Poznámky: možnosť vstupovať do prostredia školy, skúsenosti s priebehom zápisov, znalosť cudzieho jazyka

Školiteľ : doc. PaedDr. Barbora Kováčová, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Identifikácia jazykových limitov a návrh podpory pre žiakov s dyslexiou na primárnom stupni vzdelávania

Anotácia: Cieľom dizertačnej práce je identifikovať špecifické jazykové limity žiakov s dyslexiou na primárnom stupni základnej školy a navrhnúť systém cielenej podpory prostredníctvom tvorby praktického metodického nástroja pre školských špeciálnych pedagógov. Výskum sa zameriava na identifikáciu potrieb žiakov s dyslexiou v oblasti fonematického uvedomovania, porozumenia čítanému, expresívneho a receptívneho jazyka, ako aj na jazykovo-kognitívne prepojenia ovplyvňujúce školský výkon. Súčasťou výskumu bude kvalitatívna analýza prípadu (case study) v prostredí základnej školy, doplnená o rozhovory so špeciálnymi pedagógmi a učiteľmi, ako aj o pedagogické diagnostické pozorovanie žiakov. Na základe zozbieraných údajov bude navrhnutý sprievodca podpornej intervencie, ktorý bude reflektovať aktuálne legislatívne východiská podporných opatrení a potreby praxe v inkluzívnom vzdelávaní. Výsledkom práce bude konkretizovaný návrh podpory pre prácu so žiakom s dyslexiou, ktorý môže byť využitý ako opora pri plánovaní intervencie, tvorbe individuálnych podporných plánov a pri nastavovaní efektívnej spolupráce v školskom prostredí.

Forma štúdia: externá

Poznámky: prax, znalosť cudzieho jazyka

Školiteľ: doc. PaedDr. Jana Hanuliaková, PhD.

Navrhovaná téma č. 1 : Pedagogické stratégie učiteľa a adaptácia žiakov 1. ročníka na kompetenčné vyučovanie

Dizertačná práca sa zaoberá adaptáciou žiakov 1. ročníka základnej školy na kompetenčne orientované vyučovanie v podmienkach súčasnej kurikulárnej transformácie primárneho vzdelávania. Cieľom práce je identifikovať pedagogicko-psychologické a didaktické determinanty adaptačného procesu a analyzovať vplyv pedagogických stratégií učiteľa na školskú adaptáciu žiakov mladšieho školského veku. Teoretická časť práce syntetizuje poznatky o školskej pripravenosti, prechode dieťaťa z materskej školy do základnej školy a špecifikách kompetenčne orientovaného vzdelávania. Pozornosť je venovaná najmä oblasti sebaregulácie učenia, školskej motivácie, triednej klímy, formatívneho hodnotenia a učiteľovej podpory učenia ako faktorov ovplyvňujúcich adaptáciu dieťaťa na školské prostredie. Empirická časť práce má longitudinálny charakter a sleduje adaptačný proces žiakov počas prvého ročníka. Zároveň je sledovaný vzťah medzi uplatňovanými pedagogickými stratégiami (kooperatívne učenie, formatívne hodnotenie, diferencované úlohy, podpora autonómie žiaka) a mierou kognitívnej, sociálnej a emocionálnej adaptácie žiakov. Očakávaným prínosom práce je vytvorenie modelu školskej adaptácie žiakov prvého ročníka v podmienkach kompetenčne orientovaného vyučovania a formulovanie odporúčaní pre pedagogickú prax učiteľov primárneho vzdelávania. Výsledky práce môžu prispieť k prevencii školského neúspechu, zníženiu adaptačných ťažkostí a podpore inkluzívneho vzdelávania na začiatku povinnej školskej dochádzky.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka (anglický)

Školiteľ: doc. PaedDr. Jana Hanuliaková, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Formatívne hodnotenie v primárnom vzdelávaní v kontexte kurikulárnej reformy

Dizertačná práca sa zaoberá problematikou formatívneho hodnotenia v primárnom vzdelávaní v kontexte prebiehajúcej kurikulárnej reformy. Formatívne hodnotenie zdôrazňuje priebežnú spätnú väzbu, sebahodnotenie a aktívnu participáciu žiaka na riadení vlastného učenia. Cieľom práce je preskúmať efektívnosť využívania formatívneho hodnotenia v 1. cykle základnej školy. Pozornosť sa sústreďuje najmä na jeho vplyv na motiváciu k učeniu, metakognitívne stratégie a rozvoj vybraných kľúčových kompetencií žiakov. Výskum je koncipovaný ako kvázi-experiment realizovaný v prirodzenom školskom prostredí. V experimentálnych triedach bude zavedený systematický model formatívneho hodnotenia založený na kritériách úspešnosti, priebežnej spätnej väzbe, rovesníckom hodnotení a sebahodnotení. Kontrolné triedy budú pracovať s prevažne tradičnými postupmi hodnotenia. Dáta budú získané kombináciou kvantitatívnych a kvalitatívnych metód. Využitie budú dotazníky školskej motivácie, analýza žiackych portfólií, systematické pedagogické pozorovanie a pološtrukturované rozhovory s učiteľmi. Očakáva sa, že implementácia formatívneho hodnotenia podporí vnútornú motiváciu žiakov a rozvoj schopnosti regulovať vlastné učenie. Predpokladá sa tiež pozitívny vplyv na kvalitu učebných výkonov a zapojenie žiakov do vyučovania. Výsledky práce môžu prispieť k metodickým odporúčaniam pre učiteľov a podporiť úspešnú realizáciu kurikulárnej reformy primárneho vzdelávania.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka (anglický)

V Ružomberku, 18. 02. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.

Garant ŠP

Predseda odborovej komisie PEP